

18 - Chúng sanh hữu tình

Kalama tri ân đh Nguyễn Thị Ngọc Ánh ghi chép.

[11/08/2025 - 08:24 - anhlibrary]

Các thế giới và chủng loại hữu tình nói cho cùng chỉ là chỗ biểu hiện của Tâm thức các loài vốn nổi trội một thứ thiện ác nào đó.

1/ Như thế giới naga quỷ là chốn đi về của người đa tham, ích kỷ.

2/ Cảnh giới A Tu la là dành cho người nóng nảy bất mãn.

3/ Các cảnh Dục thiên thích hợp cho người tu tập thập thiện.

4/ Và các cõi Phạm thiên là dành cho những người ly dục, nhàm chán 5 trần vật chất.

5/ Xen kẽ giữa các loài trong các cảnh giới là những cá nhân chán sợ sanh tử trong những hình hài thân phận khác nhau. Tùy trình độ mà hạng chúng sanh này bị tác động bởi thứ khổ nào trong ba khổ.

- Người hạ căn chỉ biết chán sợ khi gặp khổ khổ (những nỗi khổ niềm đau của thân tâm nói chung).

- Người trung căn, sợ phát Bồ đề Tâm khi gặp hoại khổ (tức chứng kiến sự mất mát đổ vỡ của những gì tốt đẹp vừa ý).

- Bậc thượng căn, ngay lúc vô sự cũng có thể nhàm chán sanh tử khi xét đến sự vô nghĩa, tẻ nhạt của đời sống: sướng khổ bao nhiêu rồi cũng chết, hạnh phúc chỉ là giải pháp cho đau khổ, đau khổ vắng mặt thì người ta gọi là hạnh phúc... Trường hợp này gọi là giác ngộ qua sự quán chiếu hành khổ.

Đó là người trí họ thấy vậy đó họ chán, chứ họ không cần hai cái khổ kia, bậc thượng căn.

Cái này quan trọng lắm, tùy cái trình độ của chúng sanh mà có người bị cái khổ khổ, họ phải thấy cái khổ khổ họ mới tu, thí dụ như họ phải bị đau bệnh, họ bị tan nhà nát cửa, khuynh gia bại sản, rồi sinh ly tử biệt rồi họ mới bắt đầu hoảng hồn họ lo đi tu. Đó là bậc hạ căn.

Bậc trung căn thì họ không có cần phải bị cái đó, mà họ chỉ cần thấy cái gì tốt đẹp nhất mà nó bị đổ vỡ, thí dụ như họ thấy một cặp vợ chồng mà đang ngon lành tự nhiên lẫn ra chết hoặc là gây gỗ hoặc thấy một cái hoa héo, hoặc họ thấy một buổi trời chiều nắng tắt, họ thấy vậy là họ chán rồi, họ thấy cái sự hư hao mất mát của cái gì tốt đẹp là họ chán.

Nhưng mà bậc Thượng căn còn ghê nữa, họ hoàn toàn vô sự, mà chỉ cần họ ngồi họ chỉ nghĩ rằng, ăn rồi sống, sống rồi ăn, ăn rồi sống, chờ già, chờ chết, họ nghĩ nhiều đó họ chán, họ không cần thấy cái gì hết, mà mình nhìn kỹ mình thấy ba cái khổ trong Kinh nói Đức Phật dạy có ba cái khổ...

Đây là ba cái diện mạo của thế giới: khổ khổ, hành khổ, hoại khổ.

Nhưng mà cái diện mạo thứ nhất là cái người hạ căn họ phải đợi... cái thứ nhất là phải thấy, hồi này giảng không chịu nghe, người hạ căn họ phải bị cái gì đổ máu, đổ nước mắt họ mới chịu tu. Còn cái hạng trung căn là họ không cần máu lệ gì hết mà họ chỉ thấy cái hoa héo, là họ đã đi tu rồi. Còn hạng thứ ba họ không cần thấy gì hết, họ chỉ thấy sự vô nghĩa của đời sống là họ đã buông. Ba hạng khác nhau mà nói hoài mà không hiểu.

Còn Bát Chánh đạo đâu có gì ở đây, bởi gì cái hạng thứ nhất là nó thấy cái này xong nó tu Bát Chánh Đạo. Hạng thứ hai nó thấy cái này xong nó tu Bát Chánh Đạo. Hạng thứ ba nó thấy cái này nó tu Bát Chánh Đạo. Ba hạng, hạng nào cũng tu Bát Chánh Đạo hết. Ba hạng này tu giống nhau, kết quả giống nhau, nhưng mà cái cửa vào đạo thì khác nhau. Một tên thì phải banh chành bởi vì cái này...

Đoạn phân tích trên đây ứng với bốn loại ngựa mà Đức Phật đã giảng trong Kinh Tăng Chi Bộ:

- Thấy dáng roi đã chạy.

- Bị một roi mới chạy.

- Bị thọc chảy máu mới chạy.

- Có đánh chết cũng không chạy. [10:42]

[14/08/2025 - 09:41 - anhlibrary]

Trên đời này có nhiều người...tôi tiếp xúc đủ cả ba loại này, tôi tiếp xúc đủ cả ba. Có người họ quân quật họ khổ quá, họ muốn buông hết, bây giờ chỉ cần bấm nút niết bàn là họ đi liền. Tôi có gặp rồi,

loại này tôi gặp nhiều. Còn loại thứ hai là khi mà họ gặp cái cảnh gì đó mà mắt mát, đồ vỡ họ mới tu. Còn hạng thứ ba này nè thì hiếm.

Hạng hạ căn là phải bị cái gì đó nó ban hành mới tu. Hạng thứ hai thì nó nhẹ hơn, nó gặp cái gì đồ vỡ nó tu. Còn hạng thứ ba là coi như là cái chuyện mà sáng nó đi làm, chiều nó đi về tắm ngủ, ngủ xong đi làm, tôi đã nghe mà người nữ nói nhiều với tôi hơn là nam, họ gọi phone họ nói Mỹ đó, sao con chán quá Sư, sáng con cầm cái ca mà đựng nước đá, bỏ lên xe sáng nào nó cũng như cái nhịp điệu, cái điệp khúc, sáng nào cũng cầm cái ca lái tới sở, y hệt như vậy cứ lặp đi, lặp lại đến nay là mấy chục năm rồi, hai, ba chục năm rồi, mà nó nói không có thay đổi cái gì, đúng bon vậy luôn mà độc thân, cô đó độc thân, may là độc thân đó, nó y chang vậy chán quá. Bây giờ bắt đầu, sau khi qua ba mươi mấy năm rồi, bây giờ già rồi, bây giờ nó bắt đầu lòi ra đường, mỡ, bao tử tại ngồi không hà, bây giờ nó mới lòi ra...

Trong ba hạng này là không có hạng ngựa thứ tư, hiểu không? tại có người họ bị... họ không có đủ sức thấy ba cái khổ này thì họ lọt vô cái khổ thứ tư: đánh chết cũng không đi. Còn ba cái còn ngựa đầu tiên đó là nó ứng với...tôi hơi ngạc nhiên là cái này không cần hỏi tôi là bởi vì đi ráp vô là thấy nó ra liền hà, đi ráp vô dùm tôi đi, không cần hỏi. Còn cái con ngựa thứ tư này là chỉ cho cái con mà...chỉ cho cái người mà không bận tâm ba cái này, dễ ẹc mà dân ăn học không...đừng...cứ đem dò, cứ thấy... hạng thứ nhất thấy cái này mới tu, hạng thứ hai thấy cái này mới tu,...có nghĩa là ba hạng này là ba hạng tu, mà cái con ngựa thứ tư này là sao? Nó không chịu tu thì đem liệng nó ra chứ cần gì phải hỏi tôi. Cái hạng thứ nhất là gì? Thấy đáng roi đã chạy là chỉ cho cái hạng thứ ba. Cái hạng thứ hai quát một roi mới chạy là hạ căn. Còn cái con thứ tư thì nó lọt sổ, tiếng Việt Nam có chữ lọt sổ, đem rà không thấy có chỗ đứng. Ở đây mang tiếng là hạ căn, chứ thật ra ông nội này mình quý mình lạy nè...tôi nói hoài, nó đang khổ, nó muốn tu, cái khổ nó qua đi nó quay trở lại nữa, nhưng cái hạng này không có tề vậy đâu, cái hạng này nó thấy khổ nó dọt luôn.

Như thời Đức Phật có hai anh em làm thương khách đường xa, nguyên đoàn xe bò vậy nè, trưa nắng chang chang, con bò nó đồ lý nó không chịu đi, người em tức quá tức, mà nắng quá nắng, nguyên một bầy, con nào cũng đi mà nó lý nó không đi, người em đánh nó, đánh nó, nó chạy. Người em cột nó vô trong gốc cây đánh cho nó đã, đánh một hồi rách lỗ mũi máu quá trời, thì nắng trên đầu nó dội xuống, mà máu thì nó chảy ra, mà người em mặt mày đờ đờ sát khí, Ngài đã mệt, Ngài nức mà Ngài thấy máu Ngài sợ nữa. Ngài nói, một chuyến hàng vậy ăn được cái gì mà thấy ghê quá, thì bắt đầu Ngài dội rồi, thì đó là giữa đường thiên lý mà, tới hồi về tới kinh đô xong, Ngài tắm rửa sạch sẽ xong, Ngài tính đi ăn gì đó ngủ, thấy người ta đi rần rần, hỏi đi đâu? Nói đi chùa, thì cái duyên nó dục, cái Ngài đi, Ngài chỉ vô nghe một thời pháp thôi, thì Ngài nói với thằng em trai Ngài, em ăn hết đi, anh đi tu. Người em nói anh đi tôi ở ngoài làm gì, tôi đi tu luôn, mới nhắn người nhà lên mới là tiếp quản cái đồng trời ơi này nè, mà nắng chang chang...tại vì tôi kể cho ba người nữ nên nghe không có hiểu, cái đó có gì đâu? Nhưng mà bị sốc, vì tôi thấy cảnh đó rồi, nó cột, ở Long Thành lúc tôi còn nhỏ, nó cột vô trong cái cột điện, mà nó đánh con bò đỡ không được, nó bị cột rồi mà máu nó trào ra, tôi còn gặp một cảnh nữa là người vợ bị chồng đánh trước mặt tôi, đánh mà đánh móc vậy nè, bật cái hàm ra, máu trào ra, nắm tóc mà ấn, dọng xuống vậy nè, một lần. Một lần tôi ở miền quê tôi gặp đó là cái anh đó là giáo sư tiếng pháp mà anh đánh vợ, anh nắm hai cái chân anh dọng xuống nước, mà cứ kéo bả lên là bả chửi thề, thì nhún bả xuống, mấy Sư chịu không nổi, cuối cùng mấy Sư phải chạy qua can, mà nắm dọng xuống như giả gạo, đứng trên cầu dọng xuống, mà cứ đề đều đều vậy. Bởi tôi nói xin lỗi tôi sám hối trời đất trong đó có mẹ tôi, tôi khinh đàn bà lắm, tôi rất là háo sắc mà tôi khinh đàn bà lắm. Tôi hỏi lụy cái gì mà một cái người mà nó đối xử với mình như con thú, lụy cái gì? Tôi không biết đàn ông có lụy tới mức mà bị đàn bà nó đây, tôi chưa từng thấy, nó quá nản đi, mà nó cầm, nó dọng, nó quánh như vậy đó mà, bữa hôm tôi kể mà dẫu là bả đó, đá mà gãy dập lá lách...

...tin tưởng không có gì hết ai dè chàng với nàng ở với nhau được mấy ngày... lấy chỗ này lấy làm gì? ở rất là phiền, ở hai đứa hai nơi đi, rồi đi tu, thì hai người đi, Ấn độ nó ăn mặc giống như mình giờ nè, lấy vài quần lại thôi, đầu thì cạo, người ta khen quá trời, người ta nói tiên đồng ngọc nữ, nói vậy làm sao tu? Ngài đẹp lắm, mà bả cũng đẹp nữa, cặp tiên đồng ngọc nữ, họ tưởng ở trên giảng thề, làm sao tu. Tới cái ngã ba thì Ngài nói là bây giờ là mình phải chia tay chỗ này thôi, dặn như Ngài Xá Lợi Phất, Mục Kiền Liên vậy đó, ai tìm được đạo giải thoát trước thì về tìm người kia, thì

Ngài đi hướng, bà đi hướng. Trong Kinh nói do Đức độ của hai người ngay cái ngã ba lúc mà chia tay nhau, tôi còn nhớ trong kinh Pali nói chia tay một cái tình bạn kéo 100 ngàn đại kiếp, khi mà cái tình bạn mà dứt nhau ra địa cầu rung động. Lúc đó Đức Phật buổi sáng hôm đó Ngài biết bữa nay có đại sự nhân duyên, cho nên thường khi Đức Phật Ngài đi bát trong hình thức là một vị Tỳ Kheo vậy thôi, nhưng trong trường hợp đặc biệt Ngài mới xài cái phong độ của một vị Chánh Đăng Giác. Có nghĩa là sao? bình thường Ngài đi trong hình thức là một vị Tỳ Kheo, hôm đó Ngài dùng bằng cái phong thái của một vị Chánh Đăng Giác, tức là Ngài đi mà hào quang nó tỏa ra, Ngài ngồi dưới gốc cây, thì Ngài Ca Diếp ra tới, Ngài đi từ xa Ngài thấy Đức Phật ngồi dưới gốc cây Ngài xăm xăm tới, Ngài quỳ xuống, Ngài lấy cái trán đập xuống chân Đức Phật, Ngài chạm chân Đức Phật, Ngài nói: Ngài là Sư phụ của con, Ngài là Đạo Sư của con, con là đệ tử của Ngài, khiếp vậy đó, giống như hẹn vậy đó. Người mà đức tin nhiều, đọc cái đó nổi da gà, đó là Chánh Tạng không phải chú giải. Lúc đó Đức Phật Ngài mới chỉ cho hãy ngồi xuống đó đi, thì Ngài Ca Diếp ngồi xuống, Đức Phật nói lá y của người đẹp lắm, lá y người đang quần đó đẹp lắm, cái đó chuyện rất là lạ, Đức Phật đâu có màng, Ngài là ông vua mà, tự nhiên Ngài nói vậy. Ngài Ca Diếp Ngài nghe Ngài chết điếng luôn, Ngài hạnh phúc, hiểu không? quý vị nghe quý vị không hiểu? nhưng mà tôi hiểu đó, tại vì Ngài muốn chết cho cái ông này mà bây giờ ông đi ông khen thì nó có cái gì bằng nữa. Đừng nói ai, Ngài Pa Auk, tôi có cái quần vậy nè, mà Ngài nói cái của Sư ầm ầm há, tôi cho ông 50 cái, Ngài Pa Auk đó, cái của you ầm ầm hén, mà tôi dòm Ngài mà Ngài đắp cái tào lao là tôi lột tôi cho liền. Thì Ngài Ca Diếp Ngài nghe vậy, Ngài bạch Thế Tôn, con xin Ngài vì đại bi Ngài nhận cái này cho con. Thì Đức Phật Ngài nói là cái y ta đang mặc là thô y, y này là cái vải mà bó xác một cô nữ tỳ chết trong rừng, ta nhặt về, ta với A Nan giặt, nhuộm, may, nếu mà Ca Diếp không ngại thì đổi đi. Ngài Ca Diếp lúc đó chỉ chết điếng rồi, Ngài mới đổi y Đức Phật, nhưng mà nó ác chỗ này là tại sao có vụ đổi y đó, mà Bắc Tông lấy cái đó là truyền y bát, bên Nam Tông không có truyền, mà tại sao có vụ đó? Bởi vì cái lá y do chính Đức Phật Ngài giặt, không có ai đủ Đức để mặc, trừ ra 2 vị đại đệ tử và Ngài Ca Diếp thôi, cái lá y đó mà đổi vàng mà vàng cả vũ trụ tôi cũng không đổi, Ngài lượm cái đó, Ngài về Ngài giặt, Ngài giặt Đế Thích phải xuống tiếp cho Ngài mà, và thêm Ngài biết là có ba lý do:

1/ Đức độ Ngài Ca Diếp.

2/ Ngài Ca Diếp là cái người mà sẽ đệ nhất Đầu đà, cái lá y này là một cái khích lệ cho Đệ Nhất Đầu đà, sau khi nhận lá y đó rồi là thề độc từ đây đến ngày chết không có mặc y loại khác mà. Y này mà rách là sẽ đi...không phải vá, nếu nó nát rồi đó là sẽ đi kiếm cái nát cũng giống như vậy, cũng đồ lượm nữa, chứ không có mà y đang hoang. Và một điều này mới độc nè, Đức Phật biết đây là cái người mà sẽ kéo dài tuổi thọ Chánh pháp cho chúng sinh, Đức Phật tịch rồi, Ngài kiết tập. Mà có một cái chuyện kỳ lạ là đệ tử Đức Phật Đại trí, Đại Thần thông, Đại Pháp sư, đại tùm lum đại, mà cuối cùng cái vận mệnh giáo pháp lại giao cho một...không có ai giao hết, tự động nó lọt vô tay một cái vị Đệ nhất Đầu đà. Đó Đức Phật vừa tịch xong thì cái người mà đứng ra kiết tập là Ngài Ca Diếp, cái chuyện đó ở đời mình không có nói được.

Ngài Ca Diếp có cái lạ vậy nè, Đức Phật với Ngài Rahula có 32 tướng, Ngài Nan Đà cũng 32 tướng. Thời Đức Phật có 3 người có 32 tướng tốt đó là Đức Phật, Ngài Rahula với Ngài Nan Đà, 32, một người là con ruột, một người là em một cha khác mẹ. Chỉ có 3 người có 32 tướng tốt, nhưng riêng trong đó có một ông Bà la môn Babarī ông được 3 tướng, Ngài Ca Diếp có được 7 tướng. Có một điểm đặc biệt là trong 7 tướng đó có một cái tướng mà làm chief thiên hạ và có được quý tử đó là chỗ kín, cái chỗ kín của người đàn ông bình thường như vậy, nhưng chỗ kín của Ngài thì... giống như của con ngựa. Trong Kinh nói cái tướng đó ngoài đời là quý tử, cái tướng đó mà trong đạo là đệ tử toàn là hạng mà xuất sắc, cái thể, nghe kịp không? bởi vậy cho nên...chính vì vậy cho nên, Ngài nói chớ tăng nghe răm rắp, ngộ lắm, bậc Thánh thì khỏi nói rồi, A La Hán thì quý Ngài thì không nói, mà phàm là nghe răm rắp ngộ lắm, vì cái tướng đức tin.

Thí dụ mình nói người phàm như Lưu Bị đi. Lưu Bị nếu mà nói thiệt, nói rõ ràng, Lưu Bị không có khi mồm gì hết, nhưng có cái hay là nói người ta nghe, mà Khổng Minh là không có dám mà nghĩ bậy luôn, không dám phản, chứ còn Khổng Minh muốn...ngay cả lúc ông gần chết, ông kêu Khổng Minh vô ông nói thẳng luôn, Lưu Thiện áu chúa, nếu mà thấy nó không xứng đáng thì Khanh hiểu ý trăm mà, hãy vì cái cơ nghiệp nhà Hán mà Khanh thay thế đi, chứ còn Lưu Thiện trăm thấy không

xong đâu, thì lúc đó là Khổng Minh đập đầu muôn lần không, vạ lần không, ầu chúa có như thế nào thì thần cũng giúp ầu chúa chứ cái ghế của ầu chúa thần không bao giờ chạm tới. Ngộ lắm, cái đức làm vua nó không có thể được, đặc biệt lắm. Ngài Ca Diếp rất là đặc biệt, Ngài sống 120 tuổi, Ngài A Nan 120 tuổi, Ngài A Nậu Đà La 155 tuổi, Ngài Bắc Cu La 160 tuổi, Bà Gotamī 52, Bà Da Du 78, Ngài Rahula có 52 tuổi, Ngài Rahula có 52 tuổi, tịch.

Từ này giờ mình ghi là ghi tóm tắt nội dung hồi sáng, có nghĩa là mỗi cảnh giới và chủng loại chúng sanh nó chỉ là cái chỗ biểu hiện của thể giới tâm thức, cái loại nào mạnh cái nào thì về với cảnh giới đó, cực kỳ khoa học ...không có... vấn đề mình không tin thôi chứ nó rất là khoa học, các vị cũng thấy nè, tôi cứ nói đi nói lại các loại động vật, thực vật mà nó chỉ thích hợp với cái điều kiện khí hậu, điều kiện thổ nhưỡng nào đó, chuyện đó khoa học cũng đồng ý cái đó mà, thì thể giới chúng sanh cũng y chang như vậy, nó...mình chỉ biết được khía cạnh sinh học thôi, chứ mình không biết khía cạnh tâm lý như Đức Phật. Đức Phật nói chính khía cạnh tâm lý nó mới dẫn đến khía cạnh sinh học, để chi? để nó có thể tương thích với những cái điều kiện môi trường, khí hậu khác nhau. Cho nên cái điều kiện tâm lý nó dẫn đến điều kiện sinh học. Có hiểu hai chữ này không?

Tức là tôi vốn dĩ...hồi tôi còn sống tôi là người Việt Nam, miền tây, miền sông nước, nhưng mà do cái nghiệp nào đó, tôi chết tôi trở thành con kỳ nhông ở sa mạc, có hiểu tôi nói gì không? tôi kiếp này tôi là một con người xuất thân từ miền sông nước, nhưng mà cái sở hành nào đó của tôi không biết mà nó đẩy tôi mai một làm con kỳ nhông ở sa mạc, hoặc làm một loài rắn cực độc ở Úc. Ở bên Úc có một loại rắn mà ban ngày nó không thấy đường nhưng mà nó có thính giác cực nhạy, nó có thể định vị được con mồi, nó búng búng tới, độc lắm, nó cắn một phát là xong đó.

Cho nên tùy thuộc vào cái điều kiện tâm lý của mỗi cá nhân mà nó quyết định điều kiện sinh học của muôn loài, đó là một chuyện. Chuyện thứ hai nữa là trong điều kiện sinh học ấy, trong cái điều kiện của nếp sống mới ấy, ta lại tiếp nhận thêm những điều kiện khác nữa, hiểu không? tức là hôm nay do cái điều kiện tâm lý nó có tên là A1, tôi mới đi đến một cái cảnh giới là B2, thì ở cảnh giới B2 này tôi gặp vô vàn những điều kiện để mai một tôi đi về C4, hiểu không? tức là từ cái điều kiện hiện tại, tôi đặt cái mã của nó là A1 thì với những cái gì trong đời sống A1 này nó dẫn tôi đến B2, và ở cái môi trường B2 này nè, cái khuynh hướng tâm lý của tôi cộng với cái môi trường của B2, nó sẽ dẫn đến C4. Rồi bây giờ làm sao giác ngộ đây? Vấn đề là nằm chỗ đó, thì từ C4 nó qua là F5, thì trong đó riêng kiếp F5 này nè tôi gặp được bạn lành hiền trí, nhưng mà tôi học được một ít không học nhiều, nó dẫn tôi đến là M7 không có tu hành gì hết, những chủng tử nó còn nằm đây nó chờ, mà cứ vậy tôi đi vòng vòng mấy chục cái alphabet, hiểu không? lâu lâu tôi gặp được cái L8, trong đó tôi tu được chập nữa, thì L8 nó cộng với F5 này nè, cứ vậy đó, mà nếu tôi là Chánh Đẳng Giác, Bồ tát Chánh Giác thì tôi phải cộng chùng nào mà nó đủ, hiểu tôi nói không? nó lâu cỡ nào. Ở đây tôi mới ví dụ có 1, 2, 3, 4, 5, 6 kiếp, chứ còn nó có cả ngàn kiếp không có lập lại cái điều kiện đó nữa. Cho nên Bồ tát phải nhờ tới nguyện, phải nguyện thôi. Bồ Tát phải nguyện thôi, phải nguyện đời đời sanh ra gặp minh sư thiện hữu, đời đời sanh ra có điều kiện tu tập, đời đời sanh ra phải là xa người ác, xa cái điều kiện bất thiện. Phải nguyện hoài như vậy, đời đời sanh ra xa người ác, xa môi trường ác, đời đời sanh ra được gần người lành và ở môi trường lành, phải nguyện hoài như vậy. Còn riêng về một cái vị mà Sayadaw Miến Điện, Ngài Jotika còn nguyện cái nữa, đời đời sanh ra được là người có cái trí nhớ tiền kiếp, được cúng dường bậc đáng cúng, được lễ lạy bậc đáng lạy và đời đời sanh ra dầu khó nghèo cách mấy, nghèo khó cách mấy thì cũng xin có điều kiện làm phước khi mà gặp đối tượng thích hợp. Tại vì Ngài biết chắc chắn trong vòng luân hồi thế nào cũng có lúc nghèo thì Ngài mới nguyện cái đó là đời đời sanh ra dầu nghèo khó cách mấy nhưng khi có điều kiện thì xin cho gọi là có điều kiện để cúng dường, lễ bái, Jotika là thầy Ngài Tịnh Sự, Jotika nhiều lắm. Jotika có nghĩa là người thông minh, Ngài 52 tuổi Ngài mất rồi, khó ban xác luôn, nhưng Ngài nguyện Chánh Đẳng Giác đó. Ngài nguyện công khai, Ngài in sách Ngài đăng cái đó luôn mà. Lời nguyện của Ngài thấy cũng hay lắm:

- Đời đời sanh ra có trí nhớ tiền kiếp.
- Đời đời sanh ra được gần bạn lành.
- Đời đời sanh ra được đánh lễ bậc đáng lễ, cúng dường bậc đáng cúng và dầu có nghèo khó cách mấy khi gặp được đối tượng xứng đáng thì cũng xin cho có được một muống cơm, một trái chuối để cúng dường, nguyện thấy thương lắm.

Ngài biết trước cái chuyện nghèo khó là không tránh được, chuyện tàn tật là không tránh được, luân hồi mà. Cho nên cái chuyện mà lạy Phật mà muốn lạy cho sướng là mình phải học về Ngài hơi nhiều. Muốn trở thành một vị Phật đó là trong Kinh nói chỉ riêng cái khoản mà tâm lý không đó, chớ đừng nói...chưa biết Ngài tu hành cái gì, chỉ nói cái chuyện tâm lý nguyện thành một vị Phật là căng lắm.

Khi một vị Phật thọ ký cho một người nào đó là Ngài phải biết người này đủ cái gan mà dọa địa ngục từ hôm nay cho tới khi thành Phật, kể từ hôm nay nè, hôm mà gặp Phật.

Thí dụ Phật Thích Ca, cái lúc mà Ngài trải người xuống để cho Phật Nhiên Đăng dẫm lên, lúc đó Ngài đủ cái gan để mà dọa địa ngục suốt 4 A tăng kỳ, 100 ngàn đại kiếp, cái gan của Ngài đó, dám vậy, các vị có bao giờ bị bệnh mà xông không? các vị tưởng tượng cái nỗi xông đó, có nhiều khi cái nỗi nó bực quá đó, tôi chỉ chun ra chứ tôi chịu không nổi, lúc đó tôi nhớ liền, phải nói tôi có cái đó...lúc đó tôi nhớ đến hai chuyện:

- Thứ nhất, trời ơi muốn thành Phật là phải chịu biết bao nhiêu lần, có hiểu chuyện đó không? luân hồi mà.

- Thứ hai, trời đất ơi muốn thành Phật đó là dọa địa ngục nó còn nóng hơn cái này nữa, nhớ cái đó mới...tập làm sao mà mỗi lần bị cái gì mà đau đớn cùng tột, một là nhớ đến Phật, hai là nhớ đến vòng luân hồi. Nhớ nghe lời tôi đi, tôi đã làm cái đó, cái gì mà nó quá cỡ đó, như nắng chang chang tôi nhớ đến Ngài, trời đất ơi, muốn thành Phật là phải bao nhiêu lần phải chịu nắng như thế này, đó là một. Còn hai nếu mình không niết bàn, còn luân hồi thì bao nhiêu lần phải chịu nắng như thế này. Tôi nhớ hồi nhỏ nhà tôi nghèo lắm mà sao tôi có cái máu lạ lắm, tôi đi tu mà giấc trưa nắng ở Bình Đông tôi ngồi trên xe lam, mà trời mưa mới vừa xong, mấy cái bà con buôn mà họ mang dép mà tha sinh dưới cống đen đen tha lên, rồi họ hồi rồi, sao tôi ngồi tôi gớm lắm, lúc đó mình đâu có là dân quyền quý gì đâu, mà lúc đó tôi nghĩ trong bụng trời ơi, cuộc đời phải bao nhiêu lần phải vậy hả ta, cái sàn xe lam nó sinh không hà, mà ngồi, vậy cá dính đầy, rồi mấy cái gánh, mấy cái thúng mưng, mấy cái nồi, mấy cái thau nó dơ lắm. Đó là hồi nhỏ mình nghĩ, trời ơi cuộc đời mình phải như vậy hả ta? Tới hồi lớn lên, phải nói là thời gian mà càng lớn mỗi lần tôi gặp tôi nghĩ đến hai chuyện: một là tôi nghĩ đến Đức Phật, hai là tôi nghĩ đến chuyện luân hồi, tức là muốn trở thành Phật thì gặp cái cảnh vậy nè phải gặp biết bao nhiêu lần. Còn Thịnh văn là gặp cái này chỉ muốn cầm đầu chạy mất dép cho lẹ, hiểu không? Thanh văn họ gặp là muốn đi cho lẹ, còn Chánh Đăng Giác đâu có được, Chánh Đăng Giác đâu có mong lẹ được, Chánh Giác chỉ mong cho nó đây chứ không có mong cho lẹ hiểu không? thí dụ chị nuôi cái mộng tỷ phú chị đâu có mong...tỷ phú mà chị mong lẹ là không được, chữ lẹ với chữ tỷ phú nó ky, tỷ phú là phải lý chứ không phải lẹ. Còn cái thằng tiểu thương thì nó mong cho lẹ, bán cho xong cái này về ngủ, bán cho hết cộc giấy số này, bán cho hết cái xe bánh mì, bán cho hết gánh cháo này về. Nhưng mà riêng tỷ phú lẹ là lẹ cái gì? Tỷ phú nó chỉ mong có được thương vụ thôi, là affaires, tỷ phú chỉ mong có affaires thôi, chứ tỷ phú không có giống như cái thằng bán vé số hiểu không? bán vé số chỉ mong hết cái cộc là nó về nó ngủ, bán cho hết gánh chè này về ngủ, bán cho hết cái xe bánh mì về ngủ. Còn tỷ phú cái affaires thì làm sao mà mong. Mình mới vừa ký xong, chưa xong đây, nó quát cho mầy 8 cái affaires nữa, có tỷ phú nào có gan từ chối không? không. Mình mới vừa mua 6 cái nhà bên Thảo Điền xong, bên Phú Mỹ Hưng nó bán rẻ nữa, lấy luôn, Đà Lạt, Vũng tàu, Long hải, Nha Trang bán lấy luôn, cả nhà hàng khách sạn lấy hết.

Thì cái vị Chánh Đăng Giác y chang như vậy, không có mong là nghỉ ngơi. Bởi vì nghỉ ngơi là cuộc đời kết thúc, đối với tỷ phú, còn vị Chánh Đăng Giác là các vị không mong nghỉ ngơi là bởi vì chỉ nghỉ ngơi khi thành Phật thôi, mà các Ngài biết Phật nào mà nghỉ ngơi. Đâu có Phật nào mà nghỉ ngơi, thành xong rồi đi độ sanh, độ cho đến ngày mà Niết bàn. Phật Thích Ca phút cuối bị kiết máu, vậy mà chỉ vì cái cuộc hạnh ngộ với Subhadda mà phải về, mình nói theo ngoài đời, một ông lão 80 tuổi mà bệ rạc yếu đuối mà đi bộ nha, Ngài không có bay, không có xài thần thông, đi bộ về tới nơi chỉ vì biết đêm nay nè sẽ có một người hữu duyên đến gặp mình. Mình tu Ba la mật mấy trăm, mấy chục triệu đại kiếp, mấy A tăng kỳ chỉ vì độ sanh mà bây giờ cái đối tượng này phải gặp mình. Bởi vậy trong Kinh chia hai hạng Thịnh văn: Hạng một là śrāvaka, hai là Buddhaveneyya

- Śrāvaka có nghĩa là hợp với Thịnh văn, vô gặp Ngài A Nan, Ca Diếp là xong.

- Nhưng có loại Thanh văn hơi chảnh phải gặp Sư phụ mới được, phải gặp Sư phụ đầu họ tu tới lúc họ đắc xong họ cũng bình thường không có gì ghê gớm nhưng mà phải là Ngài mới được, chứ còn mấy vị Thinh văn dòm hoài không ra, nhìn hoài nó tu cái gì vậy ta? Nói hoài nó không hiểu, hoặc là nó gât đầu nhưng mà nó bơ bơ, nhưng mà tới Đức Phật, Ngài nói có câu là xệt đắc liền, ngộ vậy. Có hai hạng Thinh Văn:

- Buddhaveneyya: phải gặp Phật mới đắc được.

- Srāvakaveneyya: Thinh văn độ được.

Đây là từ chuyên môn trong Kinh để chỉ cho hai cái hạng Thinh Văn: thứ nhất là Buddhaveneyya, hạng thứ hai là Srāvakaveneyya.

Cái này quan trọng nè, sự chuẩn bị cho một cõi tái sinh hay một chủng loại hữu tình nào đó.

Có hiểu câu này không? chuẩn bị một kiếp tái sinh, chủng loại là làm heo, làm bò hoặc là làm Phạm thiên. Còn cái trên chuẩn bị gì? cảnh giới tái sinh phải không? tức là cõi này cõi nọ, chuẩn bị cho hai cái đó.

Vốn dĩ được ta thực hiện trong từng phút, trong vô tình hoặc hữu ý, cái câu này rất là nặng nha. Kể cả một người không biết gì về Phật pháp. Những gì ta thích hay ghét luôn có tác dụng kiến tạo một chốn về mai này của ta.

Không riêng cái thích mà cả cái ghét nữa. Ai cũng tưởng thích là ái, chứ không ngờ cái ghét nó còn độc lắm. Tại vì chính vì cô ghét cái đó cô mới đi tìm cái khác ngược lại cái ghét. Tại sao cái người tu Tứ Niệm Xứ phải giữ Chánh niệm, khi mà người tu Tứ Niệm Xứ không có thích, không có ghét thì họ chỉ hành động theo cái gì nó đúng thôi. Còn mình đa phần phạm phu mình không có hành động theo cái đúng mà hành động theo cái thích và ghét.

Thí dụ như tôi không muốn gặp cô, tại vì tôi ghét cô, nhưng thật ra cô muốn học đạo mà, hiểu không? tôi từ chối vì tôi không thích mặt cô, hiểu không? hoặc là bây giờ tôi thích dạy cho cô vì tôi thích cô trong khi cô không có tha thiết, cô vô cô học cô nói tầm bậy tầm bạ, giảng cô không hiểu gì hết, đó là cái sai. Cái quan trọng nhất là người đó có thiết tha học, họ có hiểu hay không? vậy thôi, còn chuyện mình thích họ hay họ thích mình chuyện đó là chuyện nhỏ, cái quan trọng nhất là mình thấy mình có thể giúp cho họ và họ thiết tha học nhiều đó đủ rồi. Mình có thể dạy họ và họ thiết tha học, hai cái đó đủ rồi, còn chuyện thích ghét không quan trọng. Đó là cái người biết đạo. Người không biết đạo thì họ hành động theo thích và ghét, hiểu không? thích thì dạy, ghét thì không, chứ còn họ không bận tâm đến cái khác ngoài ra. Bây giờ mới thấy cái ghét, cái thương nó quan trọng lắm. Trong khi trong Đạo nói rằng, trong Đạo chỉ quan tâm đến cái cần, cái nên, cái gì cần, cái gì nên thì làm, thích ghét không quan trọng. Còn ngoài đời cần với nên không quan trọng, mà quan trọng thích và ghét.

Cho nên từng cái thích và ghét của mình trong từng phút nó quyết định, nó kiến tạo cho cái chốn về mai này của mình. Và mai này, cái chữ “mai này” ở đây có thể là đêm nay, có nhiều người tưởng lầm là kiếp sau, chơi mấy chục năm nữa, cái đó hiểu vậy là hiểu bậy bạ nha, cái mai này nó có thể là lát nữa nè, tại tôi biết có nhiều người họ chết lẹ lắm cô biết không? họ đang sông sông, đi tắm piscine tự nhiên gia đình thấy nó không chịu bơi, nó gục, lòi lên die, tôi nghe ở đâu nè? à trên Virginia. Còn ở Houston là ông bác sĩ, ông bác sĩ thẩm mỹ, ông đẹp, hồng hào lắm, đang đánh tennis cúi xuống lượm trái banh, đi luôn. Các vị phải tin là bác sĩ nó...họ phải nắm cái sức khỏe họ hơn người bình thường, bà này y tá, bà này dược sĩ nè, bà ăn uống rất là kỹ, sợ nóng, chỗ này bị chất gì...chất gì? May là tào lao đó. Còn ông kia là bác sĩ mà, mà ông kiểm cái kiểu gì mà ông không biết cái đó, đúng ra lúc đó phải theo dõi cholesterol, tim mạch, huyết áp, đường. Đường, cholesterol, tim mạch, huyết áp, bốn cái này theo tôi là bốn cái căn bản, còn không thì những dấu hiệu của gan gì đó tính sau, nhưng bốn cái này căn bản, huyết áp dễ đi, tim mạch dễ đi, cholesterol cũng dễ đi, còn đặng này ông nghĩ ông là người kỹ như vậy, mặc dù bác sĩ thẩm mỹ cũng là bác sĩ đúng không? bác sĩ nhi khoa cũng là bác sĩ, bác sĩ sản khoa, phụ khoa cũng là bác sĩ, cái chuyện mà họ không chuyên với người khác nhưng bản thân họ phải chuyên chứ, vậy mà lẫn ra chết. Mà đời có cái vô minh nặng lắm, khi mà cái chuyện đó xảy ra thì người ta mới biết hết hồn. Còn khi cái chuyện đó chưa xảy ra thì còn lâu, có một cái chuyện vậy không ai tin, cái thằng 20 nó thấy nó trẻ hơn thằng 30, thì cái này hợp lý, nhưng mà cái anh mà 60 không có quyền nghĩ là mình trẻ hơn 70, có hiểu tôi nói gì không? lúc đó mình bước vô cái hành 6 rồi, tôi nói cô run chứ tôi nói thiệt, nhưng

mà tôi còn cho phép cô gương, nhưng 70 mà cô nói cô trẻ hơn thằng 80 là bắt đầu cô quá tệ rồi, 70...mình nói trên con số 70 trẻ hơn 80 đúng, nhưng mà 70 thì còn cái gì nữa mà trẻ. Khi mà đã chạm tới hàng 7 này là nó hườn nó đi rồi, chị này đi bác sĩ bác sĩ nói thẳng luôn mày...mặt mày chưa 50 mà xương mày hơn 50, gãy một phát là..bác sĩ nói thẳng, mặt mày dưới 50 mà xương mày là xương 50, có nghĩa là cái vụ mà nhảy, leo như hồi trẻ là không được nữa, nó gãy một phát là nó phiền khủng khiếp, ngoài cái xương ra nó còn nhiều cái trong người mình đều là 50 hết.

Cho nên cái chuyện mà chuẩn bị lỗi về đó là nó diễn ra trong từng phút, như vậy là mình trong 9 chương đó, trong đó có cái chương học về người cõi là bữa nay mình học đó.

Thời gian chỉ là một khái niệm chế định vốn dĩ không là gì trong bản thể thực tính pháp. Nhưng tùy thuộc vào mức sâu nặng của thiện ác mà tuổi thọ của mỗi loài ở mỗi cảnh giới không giống nhau.

Thời gian không quan trọng, nhưng mà có chuyện này có thiết, là cái bản chất chân đề nó ảnh hưởng đến tục đế, tức là cái mức sâu nặng của thiện ác nó ảnh hưởng đến tuổi thọ mặc dù cái tuổi thọ nó là thời gian thôi, nhưng mà cái đó có ảnh hưởng.

Có hai lý do khiến tuổi thọ ở các cõi được kéo dài:

1/ Do tác động mãnh liệt của nghiệp lực như đã nói ở trên.

2/ Tâm càng ít phiền não, càng ít rối rắm thì tuổi thọ cũng lâu dài theo. Nguyên tắc này đôi khi ta cũng thấy tồn tại trong cơ chế sinh học của loài người. Ăn uống đơn giản, đầu óc thanh thản là những điều kiện cho người trường thọ. Như vậy thì sống lâu có hai trường hợp phải không ta.

Thí dụ do nghiệp ác mãnh liệt quá thì sanh vô địa ngục mà nó sống lâu thiệt là lâu. Hoặc là cái người bị nghiệp nặng quá họ bị bệnh trước khi họ chết họ trải qua thời gian bệnh rất là lâu.

Sướng khổ thích ghét chỉ là những thái độ tâm lý tương đối. Ở không gian và thời gian nào đó ta có thể thích rồi ghét đối với cùng một đối tượng. Cái thích của loài này có thể là thứ ghét của loài kia.

Nên trong giáo lý A Tỳ Đàm có dạy rõ rằng cái tiêu chí duy nhất để xác định một trần cảnh là tốt hay xấu phải dựa vào cái tâm nào đã nhận biết nó.

Tâm nhân thức quả thiện (do thiện nghiệp đời trước tạo ra) chỉ đón nhận những hình ảnh tốt đẹp dầu ta thích hay không thích. Như đề nhìn một người đẹp mà mình vốn xem là kẻ thù thì ta vẫn phải xài Tâm nhân thức quả thiện. Hoặc nói chính xác hơn khi mắt ta nhìn thấy một khẩu súng đẹp của tên cướp thì ta vẫn phải xài Tâm nhân thức quả thiện, hiểu cái này không ta? cái đẹp thôi, nó chỉ dừng ở đó thôi.

Vì khẩu súng đó mạ vàng đẹp quá, mặc dù mình chỉ có một giây để mình nhìn khẩu súng đó thôi, nhưng lúc đó mình phải nhìn bằng Tâm nhân thức quả thiện, đây là chuyện tự nhiên không cần phải áp dụng. Sao cô xài chữ áp dụng ở đây? cái này cô học để cô biết chứ lúc đó đâu có thời gian để móc nó ra. Cô không hiểu, giống như vậy nè, chị Hồng là được sĩ chị nói là cái kem mà giúp cho cô bỏ cái da chết nó gồm có chất này, chất này, chất này, chỉ nói cho cô biết vậy thôi, chứ còn bây giờ cô...học cho biết chứ bây giờ làm sao cô lấy cái chất đó cô phân tích mỗi lần tôi xúc tôi lấy cái chất đó ra tôi bôi đâu có. Mình chỉ biết là ở trong cái tuýp kem đó, nó có cái chất đó vậy thôi, đừng có gồng, cô xài chữ áp dụng ở đây là ý cô muốn nói là lúc đó cô phải thấy cây súng là cô phải móc cái Tâm đó ra là không phải, chỉ biết là trong hoàn cảnh đó phải xài tâm đó, nhưng mà ở đây là tự nhiên nó trào ra, chứ không phải cô móc ra, cô hiểu lầm cái chữ móc ra. Từ hồi đó giờ cô nhìn cái gì cô phải móc cái tâm ra không? Tôi biết cô không hiểu, bà tưởng tượng là muốn xài mà muốn cắt đồ phải móc con dao, muốn đóng đinh phải xài cái búa, không phải, chỉ cho mình biết vào thời điểm đó anh tự nhiên cái Tâm đó nó sẽ trào ra chứ không phải anh điều động cái Tâm đó. Cho biết vào thời điểm đó cái Tâm đó nó xuất hiện.

Nếu cái này mà cô sáng ý một chút cô thấy cái này nè, trong Kinh cho biết một chuyện rất là khoa học là để biết được, để đón nhận cái đối tượng đó là mình phải xài loại Tâm đó, dầu mình không hề biết cái gì đang xảy ra nó vẫn trào ra.

OK, tôi hỏi cô nè, tôi dạy cô riết tôi cũng nghi ngờ không biết cô học lớp mấy nữa, cô có biết khi một vết dao cắt, mình phải tiết cái bạch huyết cầu để làm lạnh vết thương đúng không? lúc mà nó tiết vậy cô có điều động nó hay tự động bạch cầu? nó tự động, hiểu chưa? Tại cô nói tôi Sư đừng có lo mỗi lần tôi bị cái vết tự nhiên nó tiết ra cái tôi làm sao áp dụng được, tôi đang ngủ mà rồi tôi đập cái tay vô cây đinh nó chảy máu làm sao tôi có thể áp dụng được? cô nói Sư à chỉ nói cho sư biết thôi, vết thương bị cắt thì tự nhiên cái bạch huyết cầu nó tràn ra nó làm cho lạnh, tôi nói cho sư biết

thôi, sư không cần làm cái gì hết, kể cả sư đang ngủ thì vết thương nó tự tìm cách nó điều tiết, hiểu không? ở đây cũng vậy, tôi chỉ cho cô biết rằng lúc hoàn cảnh cô đó phải xài cái Tâm đó thôi, chứ cô không có cần áp dụng gì hết cũng như bạch huyết cầu cô không có làm gì hết, tự động nó ra, thì đây tôi thắc mắc cô Phụng ơi, tại sao mà vết thương mình không xức thuốc mà nó tự lành được? Sư cho thêm ví dụ tâm quả bất thiện. Hoặc khi ta nhìn thấy vết thương của mẹ, thì ta phải xài Tâm nhân tức quả bất thiện, vì đó là hình ảnh không đẹp, hiểu không? có nghĩa là cái đó là chuyện rất là tự nhiên, có nghĩa là mình đừng có nói là trời ơi đừng nói vậy mất tình thiêng liêng mẹ mình, mẹ thì mẹ nhưng nhìn vết thương của mẹ phải bằng cái Tâm đó thôi, nhưng mà cái đó nó nhanh đến mức mình không có kịp, cái chuyện tự nhiên nó vậy.

Kalama rất cần giáo thọ, hiểu giáo thọ không? thay cho ông thầy đó, ngay cả Làng Mai là trong tăng thân có rất nhiều giáo thọ, không phải cái gì mà Hòa Thượng Nhất Hạnh cũng nhào ra giảng là thấy bà luôn. Hòa thượng chỉ nói cái sườn thôi, phần nào giáo thọ biết là hòa thượng phân cho Chân Pháp Hạnh...là đệ tử lo giảng dùm cho Ngài, mà cái nào ông cũng ra hết thì làm sao được 90 tuổi. Tôi có biết cái sinh hoạt của Làng Mai, tùy khóa cô, tôi biết rõ cái này nữa thí dụ Thầy giảng về sử Phật giáo, thì khi nào thầy rảnh thầy giảng, khi nào thầy khỏe thầy giảng, lúc nào Thầy cũng có lực lượng giáo thọ, tại sao vậy? vì chính vì Thầy tin có cái đám này thầy mới khỏe, còn chuyện cô qua tình cờ nhằm cái lúc Ngài khỏe, hoặc là đề tài đó Ngài thích. Tôi biết cái khái niệm A Xà Lê là do Làng Mai, tôi biết cái assistant do Làng Mai trước, rồi sau này assistant của mấy thiền viện Châu Âu, như ông Goenka, ông có A xà Lê nhiều lắm, ông kêu là assistant, mình kêu là A xà Lê, kêu là giáo thọ. Còn Làng Mai kêu là giáo thọ, nhưng mà trong đám Goenka kêu là assistant. Cô biết cái nhà này nè, cái nhà cô đang ngồi nè, cái ghế cô đang ngồi, là đã có mấy lần assistant, mấy giáo thọ của Goenka tới nhà này, họ mượn đó, cô đâu có biết, mượn cái nhà này rồi... phải có giáo thọ, ai mà dạy nổi cô.

Hồi này giờ tuy những cái này tôi nói vậy nhưng nó đều xoay quanh cái đề tài cảnh giới hiểu không? tuổi thọ, rồi những gì mình biết trong các cảnh giới.

cuối cùng, qua những gì vừa nói ta thấy rõ thế giới chật hẹp của người không tu hành vốn đầy áp những thứ thích và ghét. Người không tu tập đón nhận cái ghét bằng Tâm bất mãn, đón nhận cái thích bằng Tâm mê đắm và cả hai đều là phiền não.

Thế giới của người tu tập tuệ quán thì cao rộng hơn nhiều: ở đâu và lúc nào cũng có thể tu tập để an lạc và thanh tịnh hơn và với vị này không có cảnh tốt xấu để thích hay ghét mà chỉ có cảnh sinh diệt để ghi nhận bằng cách biết cái gì vừa có mặt, cái gì vừa biến mất.

Có nghĩa là đối với người tu hành thì ở môi trường nào họ cũng tu được hết, cái đó quan trọng lắm, tôi tiếc cái lớp này quá ít người, nếu cái lớp nhiều người có khi cô hiểu chậm thì có người khác hiểu. Các vị chậm quá. Ghi cái cuối cùng.

Do tiền nghiệp và khuynh hướng tâm lý mà ta có mặt trong chủng loại và cảnh giới nào ở kiếp này. Ở môi trường hiện tại ta lại tiếp tục hiện hữu với những điều kiện mới để từ đó chúng cộng với khuynh hướng tâm lý của ta rồi làm nên những lộ trình luân hồi cho kiếp sau.

Tức là tôi đọc cho các vị viết từng đoạn, từng đoạn nhưng đều có vấn đề lớn trong đó. Có nghĩa là mình do tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý ngay đời này nhưng mà ngay đời này mà mình không có tu hành, thế nào các vị cũng hỏi tu hành là gì? Là mình mới vừa ghi đó, mới vừa ghi xong đó, tu có nghĩa là là không có thích ghét nè, nếu mà không có cái này thì ở mỗi kiếp sống mình sẽ...tiền nghiệp quá khứ với khuynh hướng tâm lý cộng với môi trường hiện tại này nè mình làm một cái lộ trình mới.

Ở những kiếp sau ấy ta lại tiếp tục đổi khác bằng những thêm bớt thiện ác, ghi cái này hiểu không? Tức là có những cái ác nó giảm đi, hoặc cũng có thể là những cái ác nó tăng. Rồi những cái thiện nó giảm, có những cái thiện nó tăng, cái đó khó nói lắm. May mắn sao ta gặp được minh sư thiện hữu cái ác nó giảm chút, cái thiện nó tăng chút. Kiếp sau sinh ra tôi không gặp được minh sư thiện hữu thì bắt đầu cái ác nó tăng, cái thiện nó giảm, cứ đổi mới hoài vậy, thay đổi chất lượng của Tâm thức, chất lượng đổi khác hoài, tôi biết bữa nay ghi nhiều là nhưc đầu rồi, thấy cái mặt đơ ra là biết.

Toàn bộ Phật pháp gom gọn trong Tam Học. Quý vị ngạc nhiên đang nói tới người cõi mà mọi cái Tam học ra đây là vì nó có cái mối nối.

- Giới học ngoài ý nghĩa thu thúc thân, khẩu, nghiệp, hiểu thân khẩu nghiệp không? thân khẩu nghiệp là gì ta? tức là thân nghiệp với khẩu nghiệp đó. Còn có một ý nghĩa nữa là cách ly ta ra khỏi 4 đường đạo để có thể về với cảnh giới nhân thiên dục giới.
- Định học, ngoài ý nghĩa hỗ trợ cho Tuệ học còn có tác dụng cách ly ta ra khỏi dục giới. Muốn đắc sơ thiên là phải ly dục đúng không ta? Đề về các cõi thiên Sắc và Vô Sắc. Sắc và Vô sắc nó nằm chung định học có đúng không? hay chỉ riêng Sắc giới thôi? Cả hai chứ.
- Tuệ học là con đường chấm dứt toàn bộ sinh tử, mọi hiện hữu trong các cảnh giới, các chủng loại.